

18.2.2026

Eduskunnan talousvaliokunta

U 77/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisten yrityslompakoiden perustamisesta

Suomen Yrittäjät pitää yrityslompakoita koskevan sääntelyehdotuksen tavoitetta ja valtioneuvoston kantaa lähtökohtaisesti kannatettavana. Yrityslompakoilla on potentiaalia vähentää hallinnollista taakkaa ja parantaa oikeusvarmuutta yritysten digitaalisessa asioinnissa, erityisesti rajat ylittävässä toiminnassa. Ehdotus tunnistaa pk-yrityksille keskeisiä ja todellisia ongelmia, kuten hallinnollisten järjestelmien pirstaleisuuden, toistuvat todentamisvaatimukset sekä harmonisoidun digitaalisen vaihtoehdon puuttumisen esimerkiksi kirjattua postia vastaaville ratkaisuille.

Yrityslompakoiden vapaaehtoisuus ei kuitenkaan ole riittävästi turvattu käytännössä. Vaikka ehdotuksessa todetaan yrityslompakon käytön olevan vapaaehtoista, pk-yritysten tosiasiallinen toimintaympäristö on usein sellainen, että ne noudattavat viranomaisten, hankintayksiköiden ja suurten markkinatoimijoiden edellyttämiä järjestelmiä. Tämän vuoksi on olemassa merkittävä riski, että yrityslompakosta muodostuu käytännössä oletuskana viranomaisasiointiin, jolloin pk-yritykset joutuvat ottamaan sen käyttöön ilman todellista valinnanvaraa. Samalla on huomioitava, että eri viranomaisilla ja julkisen sektorin toimijoilla voi olla hyvin erilaiset valmiudet ottaa yrityslompakko käyttöön, mikä voi lisätä epäselvyyttä ja eriarvoisuutta.

Toisaalta yrityslompakon laaja käyttöönotto julkisilla toimijoilla on keskeinen edellytys aloitteen onnistumiselle. Jotta viranomaispalvelut ja viranomaisviestintä kehittyvät teknologian mukana ja yrityslompakoiden hyödyt voivat realisoitua, yrityksillä on oltava tosiasiallinen mahdollisuus hoitaa lupa-, ilmoitus- ja muita viranomaisasioita yrityslompakon kautta. Aloitteen onnistuminen edellyttää julkisen sektorin vahvaa sitoutumista sekä riittävää käyttöönottoa; muuten aloitteen tavoitteet eivät toteudu suunnitellusti.

Ehdotuksessa esitetyt arviot kustannusvaikutuksista herättävät huolta. Komission oletus siitä, että markkinaehtoinen tarjonta ja investoinnit pitävät kustannukset kohtuullisina, ei välttämättä toteudu pk-yritysten näkökulmasta. Toistuvat maksut, käyttöönotto- ja koulutuskustannukset sekä ajankäytön resurssointi voivat muodostua merkittäväksi rasitteeksi erityisesti mikroyrityksille ja yksinyrittäjille. Sääntelyssä ei tällä hetkellä ole riittäviä

takeita siitä, että yrityslompakon perustoiminnot – mukaan lukien turvallinen viestintäkanava – pysyvät pk-yrityksille aidosti kohtuuhintaisina.

Lisäksi yrityslompakoiden hyödyt voivat jakautua epätasaisesti yritysten kesken. Suurimmat hyödyt kohdistuvat yrityksiin, jotka harjoittavat rajat ylittävää toimintaa ja joille digitaalisten sisämarkkinoiden kehitys on keskeistä. Sen sijaan monille kotimarkkinoilla toimiville suomalaisille pk-yrityksille yrityslompakon tuoma lisäarvo voi jäädä rajalliseksi, vaikka käyttöönotosta aiheutuvat kustannukset ja sopeutumisvaatimukset ovat todellisia. Suomen Yrittäjät korostaa tarvetta arvioida yritysvaikutuksia tarkemmin jäsenmääkohtaisesti. Valtioneuvosto varoittaa, että taloudelliset vaikutukset voivat olla suuret pienille kunnille verrattuna saatuun hyötyyn. Tätä samaa loogista päättelyä voisi käyttää myös pienempiin yrityksiin.

Suomen Yrittäjät näkee myös riskin päällekkäisten järjestelmien syntyisestä. Mikäli yrityslompakot tulevat olemassa olevien kansallisten järjestelmien rinnalle niitä korvaamatta, hallinnollinen taakka voi kasvaa nykyisestä. Digitalisaatio tuottaa pk-yrityksille todellista hyötyä vain, jos vanhoja velvoitteita ja rinnakkaisia prosesseja aidosti poistetaan, yhdistetään tai korvataan toimivilla rajapinnoilla sen sijaan, että yrityksille syntyy useita samanaikaisia asiointikanavia.

Yksinyrittäjien ja mikroyritysten huomioiminen lainsäädännössä ja teknisessä toteutuksessa on erityisen tärkeää. Mahdollisuus käyttää turvallista viestintäkanavaa EU:n digitaalisen identiteetin kautta on myönteinen elementti. Sääntelyssä ja käytännön toteutuksessa on kuitenkin painotettava suhteellisuutta ja helppokäyttöisyyttä, jotta vältetään käyttäjien kuormittuminen, heikko käyttöönotto ja sääntelyn hyväksyttävyyden heikkeneminen.

Yrityslompakoilla on merkittävää potentiaalia parantaa pk-yritysten toimintaympäristöä, mutta ehdotus ei nykyisessä muodossaan vielä riittävästi takaa hallinnollisen taakan todellista kevenemistä. Ilman vahvempia suojia kustannusten osalta, selkeämpiä takeita aidosta vapaaehtoisuudesta käytännössä sekä konkreettisempaa sitoutumista järjestelmien yhdistämiseen ja vanhojen ratkaisujen purkamiseen on olemassa riski, että yrityslompakosta muodostuu uusi sääntely- ja hallinnollinen kerros yksinkertaistamisen sijaan.

Kunnioitavasti,

Suomen Yrittäjät

Maria Nyroos
Digi- ja TKI-politiikan asiantuntija